

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 615/2547

เด็กชาย พงศกรหรือศักดา เดชผดุงฯ กับพวกผู้ร้อง นาย จำลอง เดชผดุงผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1713, ป.พ.พ. มาตรา 1718

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผู้ร้องที่ 2 และผู้คัดค้านต่างขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งตนเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายคดีจึงมีประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยเพียงว่าสมควรตั้งผู้ร้องที่ 2 หรือผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกหรือไม่เท่านั้น ส่วนประเด็นที่ได้เถียงกันเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดกของผู้ตายนั้นศาลไม่อาจก้าวล่วงไปวินิจฉัยได้ ผู้ร้องที่ 2 และผู้คัดค้านชอบที่จะไปดำเนินคดีเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหาก ทั้งนี้ทายาทที่จะร้องขอต่อศาลให้ตั้งผู้จัดการมรดกได้นั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1713 หมายความว่าทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกหรือผู้มีส่วนได้เสีย แม้ผู้ร้องที่ 2 เป็นภริยาไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายแต่ได้อยู่กินร่วมกันจนผู้ตายถึงแก่ความตาย เมื่อมีทรัพย์สินได้มาในระหว่างนั้น ย่อมถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน ผู้ร้องที่ 2 จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา 1713 ส่วนผู้คัดค้านซึ่งเป็นบิดาของผู้ตายเป็นทายาทลำดับที่ 2 แต่ก็มีสิทธิรับมรดกเสมือนทายาทชั้นบุตรตามมาตรา 1630 วรรคสอง ศาลจึงตั้งบุคคลทั้งสองเป็นผู้จัดการมรดกร่วมกัน เพื่อความเป็นธรรมแก่ทายาททุกฝ่าย

คำพิพากษา

ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอว่า ผู้ร้องที่ 1 เป็นบุตรของผู้ร้องที่ 2 กับนายอดุลย์เดชผดุง ซึ่งอยู่กินฉันสามีภริยากันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส และนายอดุลย์ได้รับรองผู้ร้องที่ 1 เหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2538 นายอดุลย์ได้ถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมหรือตั้งผู้ใดเป็นผู้จัดการมรดกไว้ ในระหว่างมีชีวิตอยู่ผู้ตายมีทรัพย์สินมรดกเป็นที่ดิน 1 แปลงซึ่งผู้ตายและผู้ร้องที่ 2 นำไปจำนองไว้ที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์กรณีมีเหตุขัดข้องในการจัดการมรดก จึงขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ร้องที่ 2 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่าผู้คัดค้านเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ผู้ร้องที่ 2 ไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย จึงขอให้ยกคำร้องขอของผู้ร้องและผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งนางบุญเรือน มาลัยนาค (ที่ถูกควรเป็นนางสาวบุญเรือนมาลัยนาค) ผู้ร้องที่ 2 และนายจำลอง เดชผดุง ผู้คัดค้าน เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกันของนายอดุลย์ เดชผดุง ผู้ตาย โดยให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายผู้ร้องทั้งสองอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำร้องขอของผู้คัดค้าน นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำสั่งศาลชั้นต้น คำอุทธรณ์ยื่นขึ้นอุทธรณ์ให้เป็นพับผู้คัดค้านฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติโดยคู่ความมิได้ฎีกาโต้แย้งว่า นายอดุลย์ เดชผดุง ผู้ตายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้คัดค้าน กับนางไอ่เดชผดุง ผู้ร้องที่ 2 อยู่กินกันฉันสามีภริยากับผู้ตาย แต่มีได้จดทะเบียนสมรสกันและมีบุตรด้วยกัน 1 คน คือ ผู้ร้องที่ 1 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2538 ผู้ตายได้ถึงแก่ความตายตามใบมรณบัตรเอกสารหมายเลข ร.6 หรือ ค.3 โดยผู้ตายและผู้ร้องที่ 2 มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดินโฉนดเลขที่ 158851 ตำบลบางเขน (สวนใหญ่) อำเภอเมืองนนทบุรี (ตลาดขวัญ) จังหวัดนนทบุรี ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ร.3 ซึ่งก่อนถึงแก่ความตาย ผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมตั้งผู้ใดเป็นผู้จัดการมรดกไว้ ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านมีว่า ผู้คัดค้านสมควรเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกับ

ผู้ร้องที่ 2 หรือไม่ โดยคดีนี้ผู้ร้องทั้งสองนำสืบว่า ระหว่างที่ผู้ร้องที่ 2 กับผู้ตายอยู่กินด้วยกันนั้น ได้ร่วมกันซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ 158851 ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมาย ร.3 และร่วมกันปลูกสร้างบ้านบนที่ดินดังกล่าว ซึ่งผู้ร้องที่ 2 และผู้ตายได้กู้ยืมเงินจากธนาคารอาคารสงเคราะห์มาซื้อบ้านและที่ดิน โดยนำที่ดินดังกล่าวจดทะเบียนจำนองไว้เป็นประกันตามสำเนาหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเอกสารหมาย ร.5 ซึ่งทั้งผู้ร้องที่ 2 และผู้ตายร่วมกันผ่อนชำระหนี้ให้แก่ธนาคารเรื่อยมา ต่อมาในปี 2535 ผู้ตายประสบอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์พลิกคว่ำจนพิการผู้ร้องที่ 2 จึงต้องรับภาระผ่อนส่งเงินให้แก่ธนาคารเพียงผู้เดียวจนกระทั่งผู้ตายถึงแก่ความตาย ผู้ร้องที่ 2 ก็ยังต้องรับภาระดังกล่าวอยู่ส่วนผู้คัดค้านนำสืบว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 158851 ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมาย ร.3 ที่ผู้ร้องที่ 2 ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับผู้ตายนั้น แท้จริงแล้วผู้ตายและนางละออ ซึ่งเป็นป้าผู้ตายร่วมกันออกเงินซื้อที่ดินดังกล่าว โดยผู้ตายออกเงินจำนวน 150,000 บาท นางละออออกเงินจำนวน 100,000 บาท แล้วตกลงแบ่งที่ดินกันโดยผู้ตายได้ที่ดินเป็นเนื้อที่ 25 ตารางวา ส่วนนางละออได้ที่ดินเป็นเนื้อที่ 20 ตารางวา สาเหตุที่ไม่มีชื่อนางละออในโฉนดที่ดินเพราะผู้ตายต้องการนำที่ดินไปจำนองเอาเงินปลูกสร้างบ้าน โดยตกลงว่าเมื่อผ่อนชำระเงินแก่ธนาคารหมดแล้วก็จะแบ่งที่ดินให้แก่ นางละออ ก่อนที่ผู้ตายจะถึงแก่ความตายผู้ตายประสบอุบัติเหตุรถคว่ำ ทำให้ร่างกายทุพพลภาพ ผู้คัดค้านจึงนำผู้ตายมาพักรักษาตัวที่บ้านของผู้คัดค้านโดยผู้ร้องที่ 2 ไม่ได้มาดูแลเพียงแต่มาเยี่ยมเดือนละ 2 ถึง 3 ครั้งและให้เงินครั้งละ 300 ถึง 400 บาท เท่านั้น ซึ่งผู้คัดค้านเพิ่งมาทราบภายหลังว่าเงินที่ผู้ร้องที่ 2 นำมาให้ผู้ตายเป็นเงินประกันสังคมของผู้ตาย ที่ผู้ตายมีสิทธิจะได้รับเดือนละประมาณ 3,000 บาท หลังจากผู้ตายถึงแก่ความตายแล้ว ผู้ร้องที่ 2 ก็มีสามีใหม่โดยมีบุตรด้วยกัน 1 คน เห็นว่า การที่ผู้ร้องที่ 2 และผู้คัดค้านต่างขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งตนเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายนั้น มีประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยเพียงว่า สมควรตั้งผู้ร้องที่ 2 หรือผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกรายนี้หรือไม่เท่านั้น ส่วนประเด็นที่ผู้ร้องที่ 2 และผู้คัดค้านยกขึ้นโต้เถียงเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดกของผู้ตายนั้น ศาลยังไม่อาจก้าวล่วงไปวินิจฉัยได้โดยผู้ร้องที่ 2 และผู้คัดค้านชอบที่จะไปดำเนินคดีเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหากจากคดีนี้ ทั้งนี้ทนายทนายที่จะร้องขอต่อศาลให้ตั้งผู้จัดการมรดกได้นั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1713 หมายความว่าทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดก หรือผู้มีส่วนได้เสีย แม้ผู้ร้องที่ 2 เป็นภริยาไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย แต่ได้อยู่กินร่วมกันจนผู้ตายถึงแก่ความตายเมื่อมีทรัพย์สินได้มาในระหว่างนั้น ย่อมถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน ผู้ร้องที่ 2 จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1713 ส่วนผู้คัดค้านซึ่งเป็นบิดาของผู้ตายแม้เป็นทายาทลำดับที่ 2 แต่ก็มีสิทธิรับมรดกเสมือนทายาทชั้นบุตรตามมาตรา 1630 วรรคสอง ดังนั้น เมื่อผู้ร้องที่ 2 มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมรดก ส่วนผู้คัดค้านเป็นทายาทที่มีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย ประกอบกับผู้ร้องที่ 2 และผู้คัดค้านมีจุดประสงค์เดียวกันที่จะคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้องที่ 1 โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งผู้ร้องที่ 2 และผู้คัดค้านไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามมิให้เป็นผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1718 จึงสมควรตั้งบุคคลทั้งสองเป็นผู้จัดการมรดกร่วมกัน เพื่อความเป็นธรรมแก่ทายาททุกฝ่ายต่อไป ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 ตั้งผู้ร้องที่ 2 เพียงผู้เดียวให้เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย จึงไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของผู้คัดค้านฟังขึ้นหนึ่ง ศาลชั้นต้นได้สั่งเรื่องค่าฤชาธรรมเนียม และศาลอุทธรณ์ภาค 1 มิได้แก้ไขเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขพิพากษาแก้เป็นว่า ให้ตั้งนายจำลอง เดชมดุง ผู้คัดค้าน เป็นผู้จัดการมรดกของนายอดุลย์ เดชมดุง ผู้ตายร่วมกับนางสาวบุญเรือน มาลัยนาค ผู้ร้องที่ 2 ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นและชั้นฎีกาให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ไขให้

เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1"

องค์คณะ

สดศรี สัตยธรรม · จำรูญ แสงภักดี · สุมิตร สุภาดุลย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/615/2547>